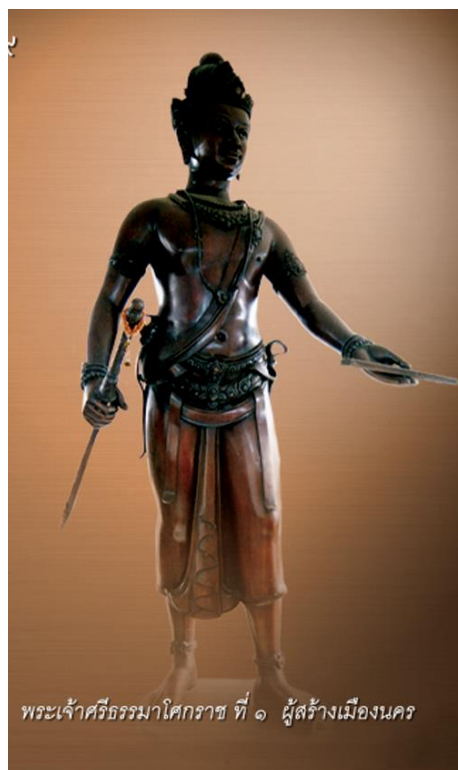

นครศรีธรรมราชในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๘-๑๙

พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราช ที่ ๑ ผู้สร้างเมืองนคร

เมื่อเข้าสู่พุทธศตวรรษที่ ๑๘ อาณาจักรตามพรลิงค์ หรือที่เริ่มเรียกกันในยุคนี้ว่านครศรีธรรมราชได้เจริญรุ่งโรจน์อย่างที่สุด รายได้จากการค้าขายนำมาซึ่งความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจและสร้างศักยภาพทางการเมือง การทหารที่แข็งแกร่ง ผู้ครองเมืองสถาปนาตนขึ้นเป็นกษัตริย์ทรงนามพระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชแห่งราชวงศ์ปทุมวงศ์ หรือ ปัทมวงศ์ แห่งอำนาจเหนือชุมชนใหญ่น้อยครอบคลุมทั่วคาบสมุทรลพบุรี มีหัวเมืองอยู่ภายใต้การปกครองถึง ๑๒ เมือง ที่เรียกว่าเมือง ๑๒ นักชัตร นอกจากนี้คัมภีร์ของลังกายังบันทึกไว้ว่า กษัตริย์จากเมืองนี้ ทรงพระนามว่าพระเจ้าจันทรภาณุ (พระเจ้าศรีธรรมมาโคกราชที่ ๔) ได้เสด็จยกกองทัพเรือไปตีลังกาถึง ๒ ครั้ง ในปี พ.ศ.๑๗๙๐ กับ พ.ศ.๑๘๐๑-๑๘๐๓ ดำเนินชินกาลมาลีปกรณ์ของอาณาจักรล้านนาซึ่งเขียนขึ้นเสร็จในปี พ.ศ. ๒๐๖๐ มีระบุว่า กษัตริย์จากสิริธรรมนคร (นครศรีธรรมราช) ยกกองทัพมายึดครอง เมืองลพบุรี ในระหว่างที่ทางลพบุรีกับทริภุญไชย (ลำพูน) ทำสงครามกัน

ด้านความสัมพันธ์อันดีกับแว่นแคว้นต่างแดน นครศรีธรรมราชรับพุทธศาสนาเถรวาทจากลังกามาปลูกฝังหยั่งรากจนมั่นคง ในคัมภีร์ปุชวลียาของลังกาได้กล่าวถึงความรุ่งเรืองของพุทธศาสนาในนครศรีธรรมราชว่ามีพระสงฆ์ถึง ๑๒,๐๐๐ รูป ศิลาจารึกหลักที่ ๑ สมัยพ่อขุนรามคำแหง จารึกเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖ ได้กล่าวยกย่องความเป็นผู้รู้ของปราชญ์และคณะพระสงฆ์จากนครศรีธรรมราชที่เข้าไปเผยแผ่ศาสนา และสั่งสอนผู้คนในเมืองสุโขทัย นอกจากนี้ระดับสถาบันกษัตริย์นครศรีธรรมราชกับสุโขทัยยังมีความผูกพันในระบบเครือญาติโดย

การแต่งงาน ส่วนกับจีน มีบันทึกไว้ใน พ.ศ. ๑๕๔๔ นครศรีธรรมราชส่งคณะทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับพร้อมเครื่องราชบรรณาการ ประกอบด้วยไม้ฝางถึงหมื่นซั่ง

นครศรีธรรมราชรุ่งเรืองอยู่กว่าร้อยปี ภายใต้การปกครองของกษัตริย์แห่งราชวงศ์ปัทมวงศ์ ๕ พระองค์ จากนั้นก็เริ่มเสื่อมโทรมลง หลังจากยกทัพไปตีเมืองลังกาแล้ว โจรชวาเข้าปล้นเมืองถึงสามครั้ง ซ้ำยังเกิดห่าระบาศ ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก ในขณะที่อาณาจักรอยุธยาเริ่มเป็นปึกแผ่นและแผ่ขยายอำนาจ จนผนวกนครศรีธรรมราชเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรในราวปลาย พุทธศตวรรษที่ ๑๙ หรือต้นพุทธศตวรรษที่ ๒๐

